

ВІДГУК

офіційного опонента
доктора педагогічних наук, доцента
Мачинської Наталії Ігорівни
про дисертаційне дослідження

ГУЗІЙ Іванни Степанівни

«Інтегративний підхід до професійної підготовки майбутніх фахівців інформаційної, бібліотечної та архівної справи»,

подане на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю
015 Професійна освіта (за спеціалізаціями),
галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Актуальність теми виконаної роботи та її зв'язок із галузевими науковими програмами.

Реформування системи професійної підготовки молоді у закладах вищої освіти визначає основним завданням освіти підготовку молоді до сьогодення, формуванні у неї необхідних компетентностей, що може забезпечити інтеграція навчального матеріалу. Завдяки інтеграції можливе вирішення базових освітніх суперечностей – розбіжностей між неосаяжністю знань та обмеженими ресурсами людини. Інтегративний підхід передбачає об'єднання різнорідних раніше частин в єдине ціле на основі встановлення міжпредметних зв'язків між частинами. Організація професійної підготовки майбутніх фахівців на засадах інтегрованого підходу є важливою і на достатньо високому рівні досліджуваною проблемою як у вітчизняній, так і зарубіжній теорії і практиці. Рецензоване дослідження презентує ще один напрям наукових розвідок у галузі професійної освіти, яке здійснене у контексті науково-дослідної роботи кафедри педагогіки та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка» «Теоретико-методичні засади професійного розвитку особистості в умовах євроінтеграційних процесів» (номер державної реєстрації 0116U004108).

Означені дисертанткою суперечності (між необхідністю використання інтегративного підходу у професійній підготовці фахівців інформаційної, бібліотечної та архівної справи та недостатнім рівнем розробленості цієї проблеми у педагогічній теорії і практиці; потребою суспільства і держави у фахівцях інформаційної, бібліотечної та архівної справи, здатних до творчого вирішення професійних проблем та роз'єднаністю різнопредметних знань, умінь та навичок у навчальних планах і програмах; сучасними вимогами до педагогічної компетентності викладача фахових дисциплін та відсутністю

відповідних методик формування їхньої інтегральної педагогічної компетентності) знайшли своє відображення у чітко сформульованих об'єкті та предметі дослідження, обґрунтованій меті та логічно виокремлених завданнях.

Найбільш значущі теоретичні результати дослідження.

У контексті розв'язання першого завдання – *проаналізувати професійну підготовку майбутніх фахівців інформаційної, бібліотечної та архівної справи як педагогічну проблему та визначити загальнонаукові підходи дослідження* – авторкою чітко виокремлено компетентнісний, метапредметний та середовищний підходи, подано їх чітку та ґрунтовну характеристику (п. 1.2.). У дисертації зазначено, що паралельно з основними науковими підходами частково використовувалися й інші: діяльнісний, системний, модельний, особистісний. Дисертанткою показано, що:

- суть освітнього процесу в умовах компетентнісного підходу – це забезпечення ситуацій і підтримування дій задля формування тієї чи іншої компетентності;

- метапредметний зміст освіти доцільно розглядати не тільки в діяльнісній формі організації освітнього процесу, а й в отриманні окремих навчальних предметів (метапредметів) і метапредметних тем;

- у контексті середовищного підходу створення практико-орієнтованого освітнього середовища виступає умовою для формування конкурентоздатності майбутніх фахівців інформаційної, бібліотечної та архівної справи у системі соціального партнерства.

При розв'язанні другого завдання – *висвітлити інтегративний підхід як засіб підвищення якості професійної підготовки майбутніх фахівців інформаційної, бібліотечної та архівної справи* – дисертанткою на достатньому рівні охарактеризовано інтегративний підхід як засіб покращення професійної підготовки майбутніх фахівців інформаційної, бібліотечної та архівної справи. Авторкою зазначено, що інтегративність у професійній підготовці майбутніх фахівців інформаційної, бібліотечної та архівної справи сприяє забезпеченню можливості невинного збагачення знань і розширення практичних умінь та навичок; формуванню конкурентоздатного фахівця, послуговуючись інтегрованими знаннями, практичними вміннями і навичками, професійно-ціннісними орієнтаціями (п. 1.3.).

У процесі виконання третього завдання – *обґрунтувати дидактичні умови формування інтегральної педагогічної компетентності викладача фахових дисциплін у межах спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» та розробити відповідну модель* – дисертанткою обґрунтовано

дидактичні умови формування педагогічних компетентностей викладача фахових дисциплін у межах визначених загальнонаукових підходів до дослідження (розділ 2):

- інтеграція професій майбутніх фахівців інформаційної, бібліотечної та архівної справи у контексті компетентнісного підходу передбачає розвиток педагогічної компетентності викладача фахових дисциплін;

- інтеграція фахових компетентностей у межах метапредметного підходу передбачає формування інтегральної педагогічної компетентності викладача фахових дисциплін засобами вивчення ними відповідних метапредметів;

- інтеграція процесуального аспекту на засадах середовищного підходу передбачає адаптацію метапредмету в освітньому середовищі професійної діяльності викладача фахових дисциплін у межах спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа».

У реалізації четвертого завдання – *визначити рівні сформованості інтегральної педагогічної компетентності викладача фахових дисциплін у межах спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» та експериментально перевірити ефективність обґрунтованих дидактичних умов шляхом впровадження авторського метапредмета «Педагогічна компетентність викладачів фахових дисциплін, залучених до професійної підготовки фахівців інформаційної, бібліотечної та архівної справи»* – Гузій І. С. запропоновано логічно-структуровану схему моделі формування інтегральної педагогічної компетентності викладача фахових дисциплін, залученого до професійної підготовки фахівців інформаційної, бібліотечної та архівної справи (п. 3.1.), визначено рівні сформованості інтегральної педагогічної компетентності викладача фахових дисциплін у межах спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»; рівень сформованості педагогічних умінь; рівень сформованості педагогічної майстерності; рівень сформованості педагогічної культури; рівень сформованості критичного мислення; рівень сформованості навичок командної роботи (п. 3.2.).

Практична значущість результатів дисертаційного дослідження полягає насамперед у розробленому та апробованому спецкурсі «Педагогічна компетентність викладачів фахових дисциплін, залучених до професійної підготовки фахівців інформаційної, бібліотечної та архівної справи», який може застосовуватись керівниками випускових кафедр у закладах вищої освіти у системі методичної роботи з метою розвитку педагогічної компетентності викладачів, залучених до підготовки фахівців з інформаційної, бібліотечної та архівної справи.

Також на практичну значимість результатів дисертаційного дослідження вказують довідки про апробацію: Національний авіаційний університет (акт про впровадження від 30.10.2019), Українська академія друкарства (довідка №64-11/858 від 18.11.2019), Національний університет «Львівська політехніка» (довідка №67-01-2262 від 19.11.2019), Мукачівський державний університет (довідка №2345 від 19.11.2019).

Заслуговує на увагу повнота висвітлених Гузій І. С. основних результатів дослідження у публікаціях: 5 статей у виданнях, включених до наукометричних баз даних (з них 3 – водночас належать до переліку наукових фахових видань України); 2 статті у наукових фахових виданнях України, 1 стаття у науковому періодичному виданні іншої держави; 15 – апробаційного характеру.

Разом з тим варто зупинитися на окремих **дискусійних питаннях і зауваженнях:**

1. У п. 1.3. *Інтегративний підхід як засіб покращення професійної підготовки майбутніх фахівців інформаційної, бібліотечної та архівної справи* – авторкою чітко проаналізовано різні позиції дослідників до змістового наповнення понять «інтеграція», «інтегрований підхід», визначено особливості та різновиди інтеграційних підходів в організації освітнього процесу. Разом з тим, дисертанткою не конкретизовано можливості використання інтегративного підходу у процесі професійної підготовки фахівців інформаційної, бібліотечної та архівної справи.

2. У п. 2.2. *Когнітивний аспект формування інтегральної педагогічної компетентності викладача, залученого до професійної підготовки фахівців інформаційної, бібліотечної та архівної справи* доцільно було б більше уваги приділити розкриттю змістового наповнення понять «когнітивність», «когнітивний аспект».

3. У розділі 2. *Дидактичні умови реалізації інтегративного підходу у підготовці майбутніх фахівців інформаційної, бібліотечної та архівної справи* вважаємо, що необхідно було чітко означити умови та описати їх змістове наповнення у тексті самого розділу, а не тільки перелічити у висновках до нього (с. 131-132).

4. У п. 3.1. *Модель формування інтегральної педагогічної компетентності викладача фахових дисциплін, залученого до професійної підготовки фахівців інформаційної, бібліотечної та архівної справи* авторкою запропоновано схематичну модель формування інтегральної педагогічної компетентності (с. 138). Вважаємо, що доцільно було б подати змістову характеристику означеної моделі, що дало б можливість для її ефективного

оцінювання. У самій моделі відсутні такі компоненти як змістовий та процесуальний.

5. У п. 3.3. *Порівняльний аналіз результатів перевірки ефективності розвитку педагогічної компетентності викладачів фахових дисциплін, залучених до професійної підготовки фахівців інформаційної, бібліотечної та архівної справи* отримано цікаві результати, але дисертантка переважно зупиняється на рівні кількісного аналізу і констатації фактів. Вважаємо, їх репрезентативність набула би більшої аргументованості за умови здійснення поглибленого якісного аналізу.

Проте, вказані зауваження суттєво не впливають на загальну позитивну оцінку проведеного дослідження.

Загальні висновки та оцінка дисертаційного дослідження.

Рецензована робота характеризується глибиною теоретичного аналізу і вагомістю методичних пропозицій, отриманих на основі формувального експерименту. Структурна побудова і зміст анотацій українською та англійською мовами повністю відображають зміст дисертації та досить повно висвітлюють її основні результати, висновки та рекомендації.

Вважаємо, що дисертація є завершеною науково-дослідною роботою, яка виконана в контексті нових наукових підходів до професійної освіти. За актуальністю, науковою новизною, вірогідністю та практичною цінністю, змістом й оформленням дисертаційна робота відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (зі змінами), Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167), а її авторка – Гузій Іванна Степанівна – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями), галузь знань 01 Освіта / Педагогіка.

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, доцент
завідувач кафедри початкової та дошкільної освіти
Львівського національного університету
імені Івана Франка

Н. І. Мачинська

Підпис Мачинської Н.І. «підтверджую»

Вчений секретар Університету

доц. О.С. Грабовецька

